

כתיב: "ובנחה יאמר, שובח ה' רבבות אלפי ישראל", ללמדך: שאין שכינה⁽⁹⁾ שורה על ישראל, פחות משני אלפים [מיעוט "אלפי" שנים] ושני רבבות [מיעוט "רבבות" שנים]⁽¹⁰⁾ —

הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד, והיתה אשה מעוברת ביניהם, וראויה להשלים את המספר הזה לכשתלד, ונבח בה כלב והפילה את עובריה מפחד הכלב, נמצא זה — שמגדל כלבים — גורם לשכינה שתסתלק מישראל.

מעשה בההיא איתתא דעלת למיפא כההוא ביתא [מעשה באשה שנכנסה לאפות באחד הבתים], נבח בה כלבה [ונבח בה כלבו של בעל הבית].

אמר לה מריה: לא תיסתפי מיניה, כי שקולי ניביה, [אמר לה בעל הכלב, אל תפחדי ממנו, כי ניטלו שיניו הנושכות].⁽¹¹⁾

אמרה ליה: שקולי טיבותיך ושדיא אחיזרי [פתגם הוא], כבר נד וד, [אמרה לו האשה: נטולה היא טובתך ומוטלת על הקוצים,⁽¹²⁾ כי כבר זע הולד], כלומר: נחמת הבל אתה מנחמני.

לא יגדל אדם את הכלב, אלא אם כן קשור בשלשלת, אבל מגדל הוא בעיר הקרוכה לספר [סמ"ך שבאית, ופ"א קמוצה, והוא הגבול המבדיל בין ישראל לעמים], כי היא צריכה שימור, וקושרו ביום, ומתירו בלילה.

תניא: רבי אליעזר הגדול אומר:

המגדל כלבים כמגדל חזירים.

ומפרשינן: למאי נפקא מינה לדמותו לחזירים?

למיקם עליה — על המגדל כלבים ב"ארור" כמגדל חזירים, וכדאמרינן לעיל [פב ב]: "ארור האיש שיגדל חזירים".

אמר רב יוסף בר מניומי, אמר רב נחמן:

בבל בעיר הסמוכה לספר דמו.

תרגמה, פירושה: דהיינו העיר נהרדעא אשר במדינת בבל שהיתה עיר הסמוכה לספר, ועיקר כוונת רב נחמן ללמד, שאף בבבל — שיש בה ישוב קבוע, וישראל הרבה — מותר לגדל כלבים בעיר הסמוכה לספר כמו בארץ ישראל.

דריש רבי דוסתאי דמן בירי [שם מקום]:

מנהגיו בדבר שאין צד אמונה סובבת בו", מאירי.

9. כתבו התוספות, שהכוונה היא לנביאים ומשכן.

10. א. שכך היו מניין הלויים במדבר, רבינו יהונתן.

ב. בתוספות דחו את הגירסא: שני אלפים רבבות, שהרי במדבר לא היו כי אם ששים ריבוא, ומכל מקום שרתה שכינה.

וב"שיטה מקובצת" בשם גאון ז"ל גורס כן, ופירש: "כמו שהיו במדבר בין נשים וטף, אבל מהנהו דהוו מבין עשרים ומעלה, לא הוו אלא ששים רבוא".

11. פירש רש"י בפירוש שני: שניבי הכלב הן ארבעת שיניו הארוכות הנושכות.

12. נתבאר על פי רש"י; וגאון ז"ל ב"שיטה מקובצת" מפרש שהוא מלשון חזרה, כלומר: קח את טובתך והשליכהו לאחוריך.